

Plan Național de Redresare și Reziliență
Componenta C3-Managementul deșeurilor

NOTA DE FUNDAMENTARE

privind necesitatea, oportunitatea și potențialul economic al proiectului „Dezvoltare, modernizare și completare a sistemului de management integrat al deșeurilor municipale la nivelul municipiului Bistrița – etapa 2”, în vederea participării la apelurile de proiecte PNRR/2022/C3/S/I.1.B, componenta C3 – Managementul deșeurilor, Subinvestiția I.1.B – Construire de insule ecologice digitalizate din cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență

Politica națională în domeniul gestionării deșeurilor trebuie să se subscie politicii europene în materie de prevenire a generării deșeurilor și să urmărească reducerea consumului de resurse și aplicarea practică a ierarhiei deșeurilor. Prevederile Planului Național de Gestionare a Deșeurilor completează prevederile Strategiei Naționale de Gestionare a Deșeurilor ca și modalitate principală de abordare, anume îndreptarea României către o societate a reciclării și aplicarea ierarhiei deșeurilor, pentru toate tipurile de deșeuri care fac obiectul planificării.

Municipiul Bistrița este membru al Asociației de Dezvoltare Intercomunitară pentru Gestionarea Integrată a Deșeurilor Municipale în Județul Bistrița-Năsăud, asociație înființată în scopul reglementării organizării, exploatării, monitorizării și gestionării în comun a serviciului de colectare, transport, tratare și depozitare a deșeurilor.

În prezent, zona de blocurilor de locuințe din municipiul Bistrița este deservită de platforme amenajate pentru colectarea selectivă a deșeurilor pe 4 fracții și anume: deșeu menajer, deșeu de hârtie-carton, deșeu de plastic-metal și deșeu de sticlă. Cu toate acestea, dotările actuale nu asigură colectarea selectivă corespunzătoare pe tipurile de fracții de deșeu, nu este posibilă aplicarea principiul ”Plătește pentru cât arunci” și nu se poate monitoriza modul de colectare și cantitatea de deșeuri, motiv pentru care nu se ating țintele anuale pentru colectarea selectivă a deșeurilor și în concluzie, nu sunt asigurate exigențele actuale în ceea ce privește managementul integrat al deșeurilor municipale.

În municipiul Bistrița se constată interesul scăzut al populației față de colectare selectivă și de utilizare corespunzătoare a dotărilor pentru fiecare fracție de deșeu care se poate colecta selectiv. Acest fenomen poate să aibă drept cauză starea precară de curățenie a platformelor de colectare și a containerelor, lipsa de monitorizare a colectării, imposibilitatea aplicării principiului ”Plătește pentru cât arunci” și imposibilitatea de a restricționa accesul pentru depozitarea deșeurilor doar la persoanele arondate, dar și educația cetățeanului și ineficiența campaniilor de informare a bistrițenilor cu privire la necesitate colectării selective și nu în ultimul rând modul defectuos de exploatare a utilităților de către operatorul de salubritate.

Pornind de la această realitate, implementarea unor proiecte care asigură colectarea separată a deșeurilor municipale pe 5 fracții, monitorizarea accesului utilizatorilor la punctul de colectare la care au fost arondați și aplicarea principiului "Plătește pentru cât arunci" devine o necesitate.

Pentru eficientizarea sistemului de management al deșeurilor, Municipiul Bistrița dorește să modernizeze 100 de platforme de colectare a deșeurilor, prin schimbarea sistemului de colectare și folosirea de noi tehnologii.

Noua tehnologie de colectare selectivă – insulă ecologică digitalizată - reprezintă o soluție tehnică ce respectă toate obligațiile legale impuse prin lege și ajută la îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației, fiind urmărite următoarele obiective:

- Monitorizarea modului de colectare separată și aplicarea principiului "Plătește pentru cât arunci";
- Eficientizarea spațiilor de amenajare pentru colectarea deșeurilor;
- Organizare superioară a serviciului de salubritate, compatibilă cu necesitățile actuale;
- Limitarea totală a accesului uman și a animalelor, rozătoarelor, insectelor la deșeuri;
- Reducerea mirosurilor neplăcute, a vandalizării și a accesului uman sau animal la deșeurile colectate;
- Reducerea impactului asupra sănătății publice;
- Încadrarea în orice peisaj urban și arhitectural.

Investiția are scopul de a rezolva problemelor de mediu operaționale asociate generării și gestionării deșeurilor, precum și de a dezvolta un sistem integrat de gestiune a deșeurilor la nivelul municipiului, care să îmbunătățească standardul de viață al cetățenilor și să atingă țintele de colectare și reciclare a deșeurilor.

Aceste ținte sunt formulate în actele normative referitoare la regimul deșeurilor care prevăd toate obligațiile autoritatilor publice locale și ale producătorilor de deșeuri și urmăresc:

- prevenirea generării deșeurilor printr-o mai buna informare a populației;
- creșterea reciclării, recuperării și promovarea compostării individuale sau la platforma de compostare;
- cresterea ratei de colectare (contracte) la serviciile de salubritate pentru a se ajunge la 100%;
- reducerea substanțială a deșeurilor care trebuie transportate și eliminate la depozitul ecologic;
- protecția mediului înconjurător și a sănătății publice prin colectarea tuturor deșeurilor de la populație, inclusiv al depozitelor clandestine de pe teritoriul municipiului Bistrița;
- stabilirea unui tarif care să respecte profilul "poluatorul plătește";
- o mai bună informare a cetățenilor în ceea ce privește beneficiile care rezultă din implementarea proiectului, precum și nevoia de schimbare a obiceiurilor acestora în materie de colectare și gestionare a deșeurilor;
- finanțarea de la bugetul local a investițiilor în infrastructura de salubritate (autogunoiere, pubele, containere, platforme subterane, depozit de compostare).

Va trebui ținut cont și de disponibilitatea dotărilor și a mașinilor necesare.

Se observă că operațiunile de bază, cum ar fi transportul deșeurilor, se vor încredința unor terți, dar aceștia nu au întotdeauna dotările necesare (camioane cu încărcare posterioară, laterală, cu macara, cu lift) și deci trebuie susținute cu investiții care se vor traduce prin costuri mai mari ale serviciilor.

Tot mai des locuitorii au nevoie de un stimulent concret pentru implicarea lor în realizarea unei colectări selective de calitate, prin urmare dotările trebuie să fie orientate spre tehnologie, spre recunoașterea lor ca și utilizatori - utilizând coduri, înregistrând acțiunile lor și aplicând politicile de stimulare sau de penalizare în funcție de comportament (bonusuri pentru colectare diferențiată și descurajarea colectării amestecate), de aceea este de preferat ca dotările să aibă componente electronice cu alimentare electrică pentru a nu se înregistra perturbări datorită limitărilor în ceea ce privește diferite surse de energie.

Acțiunile și investițiile pe care Municipiul Bistrița le promovează în perioada următoare urmăresc îmbunătățirea implementării colectării separate a deșeurilor, controlul și monitorizarea parametrilor de calitate a mediului, fapt pentru care s-a demarat realizarea studiului de fezabilitate „Dezvoltare, modernizare și completare a sistemului de management integrat al deșeurilor municipale la nivelul municipiului Bistrița”.

Proiectul propus „Dezvoltare, modernizare și completare a sistemului de management integrat al deșeurilor municipale la nivelul municipiului Bistrița” vizează construirea/modernizarea a unui număr de 100 insule ecologice digitalizate. Fiecare insulă va deservi locuitorii de la blocurile de locuințe arundate și va fi compusă dintr-un ansamblu de containere supra și subterane pentru colectarea deșeurilor pe 5 fracții, protejate anti-vandalism și împotriva accesului neautorizat, dotate cu acces digitalizat pentru persoanele fizice arundate, model GSM pentru transmisie date, baza de date privind beneficiarii serviciului și interfața de facturare. Datele colectate reprezintă informații privind volumul și tipul de deșeu colectat, precum și persoanele care introduc deșeurile în containere. Pentru realizarea acestei investiții, fondurile europene devin o oportunitate pentru că sprijină activități/acțiuni specifice pentru înființarea și dotarea de insule ecologice digitalizate (ansamblu de containere), pentru următoarele fluxuri de deșeuri colectate separat: deșeuri de hârtie și carton, deșeuri de plastic și metal, deșeuri de sticlă, deșeuri biodegradabile, deșeuri reziduale.

Astfel, având în vedere faptul că în municipiul Bistrița se dorește implementarea unui sistem performant pentru colectarea selectivă a deșeurilor, dorim să înființăm încă 10 insule tip 3 și 25 insule tip 2, astfel ca în final să realizăm colectarea selectivă a deșeurilor prin înființarea a 20 insule ecologice digitalizate tip 3 și 80 insule ecologice digitalizate tip 2.

Valoarea maximă eligibilă a proiectului din etapa 2, pentru tipul 3 de insulă, corespunde unui cost unitar de cel mult 50 000 euro /eco-insulă, fără TVA, echivalent a 245.975 lei, fără TVA și tipul 2 de insulă cu un cost unitar de 19.000 euro/ insulă, fără TVA, echivalent a 93.471 lei, fără TVA. Ca urmare, pentru amenajarea a 10 de insule ecologice digitalizate tip 3 și a 25 insule tip 2, valoarea eligibilă a proiectului este în cuantum de 4.796.525 lei fără TVA.

Atât în prima rundă cât și în runda a doua a apelurilor de proiecte, solicitantul poate să aleagă doar dintre următoarele tipuri de insule ecologice digitalizate:

Insula Tip 1. Insulă supraterană încasetată cu 5 containere de câte 1.1 metri cubi (mc) pentru toate cele 5 fracții: biodegradabil, rezidual, sticlă, plastic și metal, hârtie și carton.

Insula Tip 2. Insulă supraterană compusă din 5 containere individuale cu golire în partea inferioară, cu următoarele capacități pentru cele 5 fracții:

- Biodegradabil : între 2 mc și 3 mc;
- Rezidual : între 2 mc și 3 mc;
- Sticlă : între 2 mc și 3 mc
- Plastic și metal: între 3 mc și 5 mc
- Hârtie și carton: între 3 mc și 5 mc

Insula Tip 3. Insulă subterană cu containere individuale, compusă din 5 containere cu următoarele capacități pentru cele 5 fracții:

- Biodegradabil : între 2 mc și 3 mc;
- Rezidual : între 2 mc și 3 mc;
- Sticlă : între 2 mc și 3 mc
- Plastic și metal: între 4 mc și 5 mc
- Hârtie și carton: între 4 mc și 5 mc

Structurile tipurilor de insule prezentate mai sus nu pot fi modificate.

Pentru fiecare insulă ecologică digitalizată va fi asigurat un număr de 200 de cartele de acces. Achiziționarea de cartele suplimentare cade în sarcina beneficiarului.

Pentru municipiul Bistrița s-a optat în prima rundă, pentru toate cele 3 tipuri de insule ecologice digitalizate, conform specificațiilor prevăzute în Ghidului specific privind regulile și condițiile aplicabile finanțării din fondurile europene aferente Planului național de redresare și reziliență în cadrul apelului de proiecte PNRR/2022/C3/S/I.1.B, pentru subinvestiția I1.B. „Construirea de insule ecologice digitalizate”, investiția I1. „Dezvoltarea, modernizarea și completarea sistemelor de management integrat al deșeurilor municipale la nivel de județ sau la nivel de oraș/comune”, componenta 3. Managementul deșeurilor, și anume: 10 insule tip 3, 55 insule tip 2 și 35 insule tip 1. Cererea a fost evaluată și ne aflăm la momentul semnării contractului de finanțare.

Având în vedere faptul că în municipiul Bistrița se dorește implementarea unui sistem uniform pentru colectarea selectivă a deșeurilor și sunt agreeate tipul 3 respectiv tipul 2 de insule ecologice digitalizate, în runda a doua a apelului de proiecte dorim să depunem cerere de finanțare prin care să solicităm încă 10 insule tip 3 și 25 insule tip 2, astfel ca în final să realizăm colectarea selectivă a deșeurilor prin înființarea a 20 insule ecologice digitalizate tip 3 și 80 insule ecologice digitalizate tip 2.

În cazul insulelor ecologice subterane, pentru desfășurarea lucrărilor de construcții-montaj, solicitantul demonstrează drepturile asupra imobilului, obiect al proiectului, respectiv dreptul de proprietate publică sau dreptul de administrare a imobilului aflat în proprietate publică, conform legislației în vigoare, după caz, pe o perioadă de cinci ani de la data previzionată pentru efectuarea plății finale în cadrul proiectului.

Terenul necesar realizării investiției corespunde actualelor amplasamente ale celor 35 platforme de colectare care sunt propuse pentru modernizare în etapa a doua, din totalul existent, aparține domeniului public al municipiului Bistrița, situat în intravilan. Sunt zone adiacente căilor de comunicații și puncte de colectare a deșeurilor, existente în anexa HGR nr. 527/2010, cap. 2, secțiunea I, pct.1-131/1.5.9, căi de comunicații cu codul de clasificare 1.3.7.2-1.3.7.4. Pentru locația celor 10 insule subterane tip 3 s-a

solicitat Direcției Servicii Publice, propuneri de amplasamente pentru care există extras de carte funciară și Certificat de Urbanism.

Punerea în funcțiune a insulelor ecologice este foarte importantă pentru succesul proiectului și se va realiza prin servicii pregătitoare:

- Punerea în funcțiune a sistemelor hardware montate pe containere livrate;
- Realizarea testelor specifice de funcționare;
- Operaționalizarea Interfeței software pentru înrolarea utilizatorilor (carduri, telefoane) de la scările din blocurile ardate;
- Instruirea personalului Autorității contractante cu privire la funcționarea insulelor și a soft-ului;
- Managementul tranziției de la vechea platformă la noua insulă ecologică: comunicarea cu cetățenii în vederea utilizării corecte a sistemelor, distribuire carduri acces utilizatori, înregistrarea telefoanelor;
- Instruire și suport pentru reprezentanții Asociațiilor de Proprietari;
- Asigurarea recepției finale a insulelor ecologice de către Autorități.

Indicatorii proiectului fac referire la:

1. Numărul insulelor ecologice digitalizate operaționale din cele 35 insule înființate în etapa 2;
2. Cantitatea de deșeuri reciclabile colectate separat și reciclate;
3. Cantitatea de deșeuri biodegradabile colectate separat și reciclate;

Rezultate	Număr la începutul implementării proiectului	Număr la finalul implementării proiectului	Țintă
Insule ecologice digitalizate înființate și operaționale	0	35 insule	35 insule
Cantitatea de deșeuri reciclabile colectate separat și reciclate	677.299 Kg reciclabil colectat/ 71.897 Kg deșeuri reciclate	1.050.000 Kg reciclabil colectat/ 192.500 Kg reciclate	4.375.000 Kg reciclabil colectat/ 1.050.000 Kg reciclate
Cantitatea de deșeuri biodegradabile colectate separat și reciclate	0	1.225.000 Kg colectat separat / 700.000 Kg reciclat	2.800.000 Kg colectat separat / 1.750.000 Kg reciclat

Ca urmare a aspectelor prezentate, considerăm că **dezvoltarea, modernizarea și completarea sistemului de management integrat al deșeurilor municipale la nivelul municipiului Bistrița – etapa 2** este oportună și necesară, potențialul economic al investiției fiind evident, insulele ecologice digitalizate fiind soluția locală de trecere la economia circulară pentru comunitate și un exemplu de bune practici la nivelul județului Bistrița-Năsăud.

ooo000ooo